

GIBRID TA'LIM SHAROITIDA MUSIQIY PEDAGOGIK JARAYONNING TRANSFORMATSIYASI

Toliblanova Iqboloy Toxirjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti tayanch doktorant

Tel 94 639 40 89

Annotatsiya. Mazkur maqolada gibridd ta'lim sharoitida musiqiy pedagogik jarayonning transformatsiyasi ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. An'anaviy musiqiy ta'lim modeli va zamonaviy raqamli texnologiyalar integratsiyasi asosida pedagogik jarayonning yangi shakllari ochib beriladi. Shuningdek, sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalarining musiqiy ta'lim samaradorligiga ta'siri asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: gibridd ta'lim, musiqiy pedagogika, transformatsiya, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, VR, AR

ТРАНСФОРМАЦИЯ МУЗЫКАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА В УСЛОВИЯХ ГИБРИДНОГО ОБУЧЕНИЯ

Аннотация. В данной статье рассматривается трансформация музыкально-педагогического процесса в условиях гибридного обучения с научно-теоретической точки зрения. Раскрываются новые формы педагогического процесса на основе интеграции традиционной модели музыкального образования и современных цифровых технологий. Также обосновывается влияние технологий искусственного интеллекта, виртуальной и дополненной реальности на эффективность музыкального образования.

Ключевые слова: гибридное обучение, музыкальная педагогика, трансформация, цифровые технологии, искусственный интеллект, VR, AR

TRANSFORMATION OF THE MUSICAL PEDAGOGICAL PROCESS IN THE CONTEXT OF HYBRID EDUCATION

Abstract. This article analyzes the transformation of the musical pedagogical process in the context of hybrid learning from a scientific and theoretical perspective. It reveals new forms of the pedagogical process based on the integration of traditional music education models and modern digital technologies. The impact of artificial intelligence, virtual reality, and augmented reality technologies on the effectiveness of music education is also substantiated.

Keywords: hybrid learning, music pedagogy, transformation, digital technologies, artificial intelligence, VR, AR

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimi raqamli transformatsiya jarayonlari bilan chambarchas bog'liq holda rivojlanmoqda. Bu holat musiqiy ta'lim sohasida ham

yangi pedagogik yondashuvlarni shakllantirmoqda. Gibril ta'lim modeli an'anaviy auditoriya mashg'ulotlari bilan raqamli ta'lim texnologiyalarini uyg'unlashtirish orqali samarali o'qitish muhitini yaratadi D. Randy Garrison va Norman D. Vaughan qarashlarida ham asoslab berilgan [1].

Raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga keng kirib kelishi UNESCO tomonidan global tendensiya sifatida e'tirof etilgan bo'lib, bu jarayon ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda [3]. Shu sababli musiqiy pedagogik jarayonning gibril ta'lim sharoitidagi transformatsiyasini o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

METODOLOGIYA

Musiqiy pedagogik jarayon o'ziga xos murakkab tizim bo'lib, unda nazariy bilimlar, amaliy ijro va estetik tarbiya uzviy bog'langan. An'anaviy ta'lim modelida o'qituvchi asosiy bilim manbai bo'lsa, zamonaviy yondashuvlarda o'quvchi faol subyekt sifatida qoraladi. George Siemens tomonidan ilgari surilgan konnektivizm nazariyasiga ko'ra, bilimlar raqamli tarmoqlar orqali uzatiladi va o'quvchi ushbu jarayonda faol ishtirok etadi [2]. Bu yondashuv gibril ta'lim modelining nazariy asosini tashkil etadi. Shu bilan birga, John Dewey ta'limni tajriba asosida tashkil etish zarurligini ta'kidlab, amaliy faoliyatning ahamiyatini ko'rsatadi [15].

Gibril ta'lim sharoitida ta'lim mazmuni kengayib, an'anaviy o'quv materiallari bilan bir qatorda multimedia resurslar, interaktiv platformalar va raqamli texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Tony Bates ta'kidlaganidek, raqamli ta'lim muhitida o'qitish jarayoni yanada moslashuvchan bo'lib, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashadi [5]. Pedagogik texnologiyalar integratsiyasi Punya Mishra va Matthew J. Koehler tomonidan ishlab chiqilgan TPACK modeli asosida tushuntiriladi, bunda texnologiya, pedagogika va mazmun o'zaro uyg'unlashadi [8].

Shuningdek, Diana Laurillard ta'limni dizayn jarayoni sifatida baholab, interaktivlik va teskari aloqaning muhimligini alohida ta'kidlaydi [7]. Bu jihat musiqiy ta'limda ayniqsa muhim bo'lib, o'quvchilarning ijro mahoratini oshirishda samarali vosita hisoblanadi.

TAHLILLAR

Musiqiy ta'lim jarayonida milliy pedagogik meros ham muhim o'rin tutadi. Abdulla Avloniy o'z asarlarida ta'lim va tarbiyaning uyg'unligini asosiy omil sifatida ko'rsatadi [9]. Zamonaviy musiqiy pedagogika esa bu an'analarni raqamli texnologiyalar bilan boyitadi. Baxrom Madrahimov va Ravshan Hamidovlarning ilmiy ishlari musiqiy ta'lim metodikasini rivojlantirishda muhim manba hisoblanadi [10;11]. Nodira Qodirova esa zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga ta'sirini yoritadi [12]. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini raqamlashtirishga qaratilgan davlat siyosati ham gibrid ta'lim modelining rivojlanishiga xizmat qilmoqda [13;14].

Zamonaviy texnologiyalar, jumladan sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik vositalari musiqiy ta'limni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Bu texnologiyalar o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, ularning amaliy ko'nikmalarini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Gibrid ta'lim sharoitida musiqiy pedagogik jarayonning transformatsiyasi zamonaviy ta'lim tizimining muhim evolyutsion bosqichlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu yondashuv an'anaviy o'qitish metodlarini raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish orqali ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan, samarali va interaktiv shaklga keltiradi. Natijada, o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlari, balki amaliy ijrochilik mahorati, ijodiy fikrlashi va mustaqil o'rganish ko'nikmalari ham izchil rivojlanadi.

Shuningdek, gibrid ta'lim modeli pedagogik jarayonni individuallashtirish imkonini kengaytirib, har bir o'quvchining qobiliyati, qiziqishi va o'zlashtirish sur'atiga mos ta'lim trayektoriyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Bu esa musiqiy ta'limda sifat ko'rsatkichlarini oshirish bilan birga, zamonaviy kompetensiyalarga ega bo'lgan ijodkor va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik kabi innovatsion texnologiyalarni integratsiya qilish musiqiy pedagogik jarayonni yangi bosqichga olib chiqadi. Ular orqali murakkab musiqiy tushunchalarni

vizuallashtirish, masofaviy hamkorlikni tashkil etish hamda o'quvchilarning ta'limga bo'lgan motivatsiyasini oshirish imkoniyati yuzaga keladi. Shu nuqtai nazardan, gibrid ta'limni musiqiy ta'lim amaliyotiga tizimli va bosqichma-bosqich joriy etish nafaqat ilmiy jihatdan asoslangan, balki amaliy ehtiyojlardan kelib chiqadigan dolzarb vazifa sifatida qaraladi. Bu jarayon pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, zamonaviy metodikalarni ishlab chiqish va ta'lim infratuzilmasini takomillashtirish bilan chambarchas bog'liqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Garrison D.R., Vaughan N.D. Blended Learning in Higher Education. 2008.
2. Siemens G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age. 2005.
3. UNESCO. Digital Transformation in Education. 2021.
4. Bonk C.J., Graham C.R. Handbook of Blended Learning. 2006.
5. Bates T. Teaching in a Digital Age. 2015.
6. Anderson T. Theory and Practice of Online Learning. 2008.
7. Laurillard D. Teaching as a Design Science. 2012.
8. Mishra P., Koehler M.J. TPACK Model. 2006.
9. Abdulla Avloniy. Turkiy guliston yoxud axloq. Toshkent, 1992.
10. Baxrom Madrahimov. Musiqa pedagogikasi asoslari. Toshkent: Fan, 2018.
11. Ravshan Hamidov. Musiqa ta'lim metodikasi. Toshkent, 2020.
12. Nodira Qodirova. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2019.
13. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. Ta'limni raqamlashtirish konsepsiyasi. 2020.
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. Ta'lim tizimini rivojlantirish hujjatlari. 2022.
15. Dewey J. Experience and Education. 1938.